

(Verkort) Rekenkameronderzoek

**Onderzoek naar de totstandkoming van het
Integraal Veiligheidsplan 2019-2022**

**december 2018
uitgevoerd in samenwerking met PBLQ**

Colofon

De rekenkamercommissie van de gemeente Veenendaal bestaat uit twee interne leden en drie externe leden en wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris.

Voorzitter: ir. G.L. Tjerkstra

Externe leden: drs. T. Mulders

drs. A.M. Jutte

Interne leden: J. van Esseveld

M.W.T. Ruitenbeek

Secretaris: L. Achterberg

Postadres: Rekenkamercommissie Veenendaal

Postbus 1100

3900 BC Veenendaal

e-mail: rekenkamercommissie@veenendaal.nl

Telefoon: (0318) 538256

Dit onderzoek is uitgevoerd in samenwerking met PBLQ.

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	4
Samenvatting	5
1. Inleiding.....	6
2. Beschrijving proces totstandkoming IVP 2019-2022 en de onderzoeksvragen	7
2.1 Het proces van de totstandkoming van het IVP 2019-2022.....	7
2.2 De antwoorden op de onderzoeksvragen	8
3. Conclusies	13
Bijlagen.....	15
Bijlage 1 - Bestudeerde documentatie	16
Bijlage 2 - Geïnterviewde personen.....	18

VOORWOORD

Veiligheid staat voor de burger hoog op de agenda wat betreft leefbaarheid in de woon-en-werk omgeving. Ook bij de jaarlijkse inventarisatieronde langs de raadsfracties kwam het thema veiligheid en veiligheidsbeleving regelmatig aan de orde.

In december 2018 staat het Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2019-2022 op de agenda van de raad. Een goed moment voor een rekenkameronderzoek. Samenloop met de evaluatie van het IVP 2015-2018 door de gemeente heeft de rekenkamercommissie doen besluiten dit keer niet naar de naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid van de afgelopen jaren te kijken, maar de rol van de raad bij de totstandkoming van het IVP onder de loep te nemen.

Uit onderzoeken van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid blijkt dat de meerderheid van de raadsleden meer invloed wil op het lokale veiligheidsbeleid.

Er zijn weinig rekenkameronderzoeken op dit beleidsterrein uitgevoerd. De rekenkamercommissie van Vlaardingen-Schiedam heeft naar de kaderstellende rol gekeken en geconstateerd dat raadsleden weinig ruimte voor politieke visievorming ervaren en ook moeilijk de controlerende taak kunnen waarmaken.

Samenvatting

De rekenkamercommissie van Veenendaal heeft een verkort onderzoek gedaan naar de totstandkoming van het Integraal VeiligheidsPlan (IVP) 2019-2022. Het doel van het onderzoek is om de raad inzicht te geven in:

- het proces van het tot stand komen van het Integraal Veiligheidsplan 2019-2022;
- de momenten (nu en tijdens de looptijd van het IVP) en de wijze waarop de raad zijn kaderstellende en controlerende rol kan uitoefenen.

In het onderzoek is gebleken dat de gemeentelijke organisatie bij de voorbereiding van het IVP gebruik heeft gemaakt van zowel diverse objectieve bronnen (veiligheidsstudies) als subjectieve bronnen (gesprekken en enquêtes), om zo een beeld te krijgen van veiligheidsthema's en de veiligheidsbeleving van burgers en ondernemers in Veenendaal. Daarnaast is gesproken met een ruime vertegenwoordiging van veiligheidsprofessionals van buiten en binnen de gemeente. Het proces heeft geresulteerd in de Veiligheidsanalyse Veenendaal waarin onder meer de veiligheidsprioriteiten vanuit de gemeente Veenendaal zijn benoemd.

De ambities in het IVP 2019-2022 overlappen deels met de ambities die vastgelegd zijn in het plan van aanpak "Ondermijning in Veenendaal, van beeld naar aanpak".

Raadsleden zijn op een aantal momenten geraadpleegd over veiligheidsprioriteiten of geïnformeerd over het proces van de totstandkoming van het IVP 2019-2022.

In formele zin heeft de raad de enige mogelijkheid voor (kaderstellende) inbreng bij het vaststellen van het IVP 2019-2022. Vervolgens zal jaarlijks het Uitvoeringsprogramma IVP ter kennisname aan de raad worden gestuurd.

1. Inleiding

Naar verwachting behandelt de gemeenteraad van de gemeente Veenendaal in december 2018 het Integraal VeiligheidsPlan (IVP) 2019-2022. Om deze reden heeft de rekenkamercommissie van Veenendaal besloten het onderwerp Veiligheidsbeleid op haar agenda te plaatsen. In de zomer van 2018 heeft de rekenkamercommissie een voorverkenning naar beleidsuitgangspunten, trends en ontwikkelingen op het gebied van veiligheid in de gemeente Veenendaal laten uitvoeren. In vervolg op dat onderzoek is thans een onderzoek uitgevoerd naar de totstandkoming van het Integraal Veiligheidsplan 2019-2022 (hierna te noemen: 'IVP 2019-2022').

Het doel van het onderzoek is om de raad inzicht te geven in:

- het proces van het tot stand komen van het Integraal Veiligheidsplan 2019-2022;
- de momenten (nu en tijdens de looptijd van het IVP) en de wijze waarop de raad zijn kaderstellende en controlerende rol kan uitoefenen.

Voor het onderzoek is de documentatie bestudeerd die bij de totstandkoming van het IVP 2019-2022 is gebruikt of waaraan in het IVP 2019-2022 wordt gerefereerd (zoals veiligheidsrapportages, uitvoeringsplannen IVP, etc.). Na de documentstudie zijn twee interviews gehouden. Eén interview vond plaats met de beleidsmedewerker Veiligheid en de teamcoördinator Leefbaarheid en Veiligheid. Aansluitend is gesproken met de portefeuillehouder, burgemeester P. Zoon en de afdelingsmanager Wonen en Leven van de gemeente Veenendaal. Aan het eind van het onderzoek hebben de onderzoekers van de rekenkamercommissie de beschikking gekregen over het 'IVP Heuvelrug 2019-2022'. De bevindingen die de onderzoekers na bestudering van het 'IVP Heuvelrug 2019-2022' hebben gedaan zijn verwerkt in deze rapportage.

Tijdens het onderzoek hadden de onderzoekers van de rekenkamercommissie geen beschikking over (een conceptversie van) de evaluatie van het IVP 2015-2018. Deze evaluatie loopt nog en de oplevering ervan is voorzien in januari 2019.

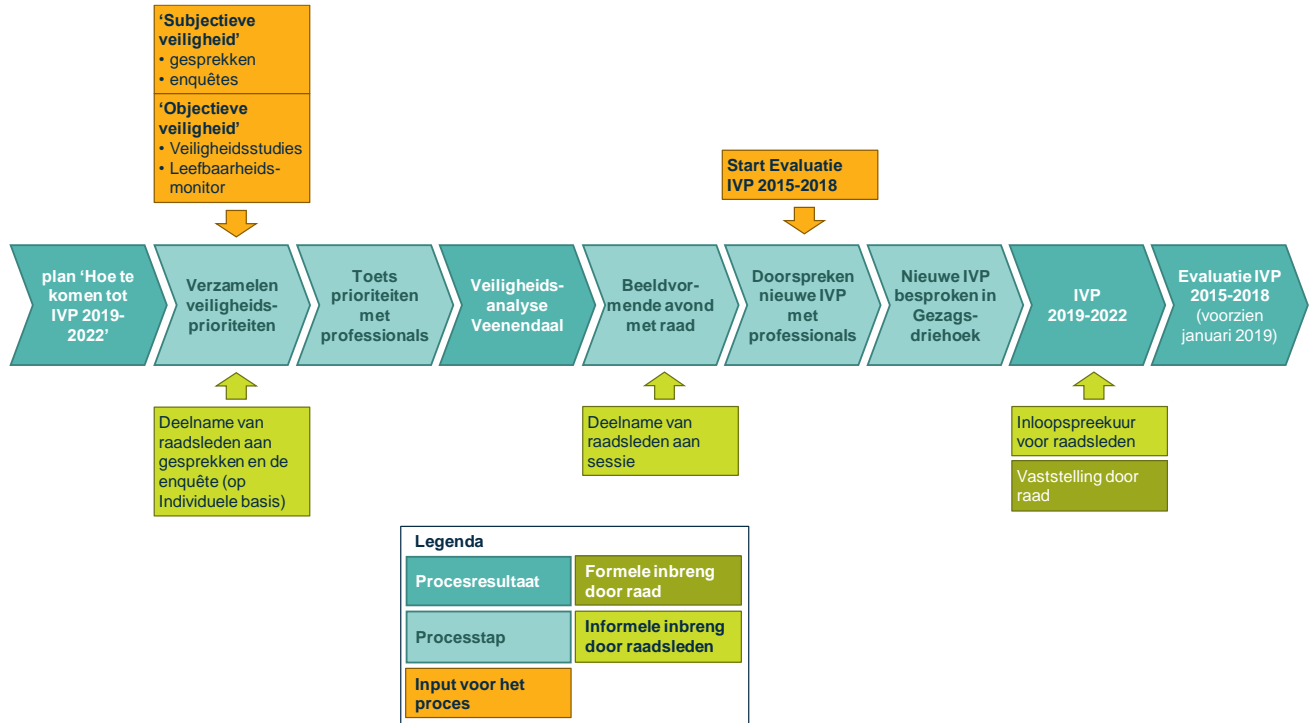
Het onderzoek gaat in op de volgende onderzoeksvragen:

1. Welke partijen zijn op welk moment bij de totstandkoming van het IVP betrokken en wat was hun inbreng daarbij;
2. Hoe is de rolverdeling (geweest): tussen de gemeente en de partijen waarmee de gemeente samenwerkt en binnen de gemeente tussen de raad, het college en de ambtelijke organisatie;
3. Welke toezeggingen (bijdragen en prestaties) zijn er door partijen gedaan en welke afspraken zijn daarover gemaakt;
4. Waar heeft de raad een rol en inbreng (gehad);
5. Welke besluiten en afwegingen (onder andere ten aanzien van prioritering en financiën) hebben op welk moment in de procesgang plaatsgevonden en wie hebben deze genomen of gemaakt;
6. Zijn/worden er resultaten uit de evaluatie meegenomen in het plan, en zo ja welke?
7. Hoe en door wie vindt te zijner tijd controle plaats op het bereiken van de met het IVP 2019-2022 beoogde doelen en resultaten en hoe zijn de bevindingen daarbij (met cijfers) te onderbouwen (op welk moment, op basis van welke informatie en met welke ondersteuning);
8. Hoe en door wie wordt het plan tijdens de looptijd van vier jaar bijgesteld als dit nodig/gewenst is.

2. Beschrijving proces totstandkoming IVP 2019-2022 en de onderzoeksvragen

Om antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvragen wordt eerst het proces van de totstandkoming van het IVP 2019-2022 beschreven.

2.1 Het proces van de totstandkoming van het IVP 2019-2022

In december 2017 is het plan 'Hoe te komen tot IVP 2019-2022' besproken in het overleg van de Gezagsdriehoek Heuvelrug. Daarbij is onder meer het proces voor de totstandkoming van het IVP 2019-2022 aan de orde geweest.

Bij het verzamelen van de thema's die in het IVP 2019-2022 prioriteit krijgen (de zogenaamde 'veiligheidsprioriteiten') is gebruikt gemaakt van zowel subjectieve als objectieve bronnen. Voor het subjectieve beeld van de veiligheid in Veenendaal en de te stellen prioriteiten zijn, onder andere door de burgemeester, gesprekken gevoerd met burgers, ondernemers en belangengroeperingen en zijn enquêtes gehouden onder burgers en ondernemers. Aan de gesprekken en de enquêtes hebben ook raadsleden deelgenomen. Voor het objectieve veiligheidsbeeld is gebruik gemaakt van een tweetal veiligheidsstudies en de periodiek uitgevoerde Leefbaarheidsmonitor (Lemon Veenendaal). In juni 2018 zijn de veiligheidsprioriteiten getoetst in een sessie met veiligheidsprofessionals van partijen waar de gemeente mee samenwerkt en met veiligheidsprofessionals vanuit de gemeente Veenendaal. Op basis van deze sessie is de Veiligheidsanalyse Veenendaal opgesteld waarin naast samenvattingen van de subjectieve en objectieve veiligheid de veiligheidsprioriteiten vanuit de gemeente Veenendaal zijn benoemd.

In een beeldvormende sessie met de raad (begin september 2018) zijn de resultaten uit de veiligheidsanalyse en de veiligheidsprioriteiten vanuit de gemeente Veenendaal toegelicht en besproken.

In oktober is (een concept van) het IVP 2019-2022 besproken met de lokale veiligheidsprofessionals. Daarbij is ook een start gemaakt met de evaluatie van het IVP 2015-2018 door terug te kijken op het functioneren van dat IVP. De opmerkingen die tijdens deze sessie zijn gemaakt zijn verwerkt in de volgende versie van het IVP 2019-2022. Vervolgens is het IVP 2019-2022 besproken in het overleg van de Gezagsdriehoek Heuvelrug.

Voorafgaand aan de vaststelling van het IVP 2019-2022 door de raad in december 2018 is er een inloopspreekuur voor raadsleden gepland waarin zij vragen over het IVP kunnen stellen.

2.2 De antwoorden op de onderzoeksvragen

Op basis van de verkregen inzichten kunnen de onderzoeksvragen als volgt worden beantwoord.

Onderzoeksvraag 1: Welke partijen zijn op welk moment bij de totstandkoming van het IVP betrokken en wat was hun inbreng daarbij?

De gemeente Veenendaal werkt op het veiligheidsterrein zowel op basisteamniveau als op lokaal niveau met partijen samen. De samenwerking op basisteamniveau betreft de samenwerking tussen de politie, het Openbaar Ministerie (OM) en de vijf gemeenten die behoren tot het district Heuvelrug (Veenendaal, Rhenen, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede, Renswoude).

Ondermijning als regionale prioriteit

Met betrekking tot de totstandkoming van het IVP 2019-2022 is op regionaal niveau gezamenlijk één veiligheidsprioriteit vastgesteld en dat is 'ondermijning'. Bij de Kadernota 2018-2021 (juli 2017) heeft de gemeenteraad € 300.000 per jaar structureel vrijgemaakt voor de bestrijding van ondermijning. Daarbij is nadrukkelijk gesteld dat het vaststellen van deze prioriteit niet ten koste mocht gaan van de eerdere in het IVP vastgestelde prioriteiten. Realisatie van deze prioriteit zou daarom niet binnen het bestaande IVP mogelijk zijn, waardoor een extra budget noodzakelijk werd.

Eind 2017 is het plan van aanpak "Ondermijning in Veenendaal, van beeld naar aanpak" vastgesteld door het college. Hierin is – ingedeeld naar een drietal sporen - een activiteitenplan opgenomen met de activiteiten die de gemeente Veenendaal tussen 2018 en 2021 met betrekking tot het tegengaan van ondermijning gerealiseerd wil hebben. In het IVP Heuvelrug 2019-2022 zijn ten aanzien van ondermijning de ambities, doelen en resultaten geformuleerd. Deze ambities en doelen overlappen deels wel, maar deels ook niet met de doelen en sporen in het plan van aanpak "Ondermijning in Veenendaal". Tijdens het ambtelijk wederhoor is toegelicht dat beide plannen nadrukkelijk naast elkaar blijven bestaan: het plan van aanpak "Ondermijning in Veenendaal" voor de lokale aanpak en het IVP Heuvelrug 2019-2022 voor de samenwerking op basisteamniveau..

Lokale veiligheidsprioriteiten

Op het niveau van de gemeente Veenendaal zijn bij de totstandkoming van het IVP 2019-2022 burgers, ondernemers en belangengroeperingen geraadpleegd. Daarnaast zijn veiligheidsprofessionals betrokken geweest bij het bepalen van de lokale prioriteiten en is een concept van het IVP 2019-2022 met hen doorgesproken. Veiligheidsprofessionals betreffen in dit verband medewerkers van partijen in het veiligheidsdomein (politie, BOA's, etc.) of medewerkers die bij een organisatie (bijvoorbeeld een woningbouwvereniging) veiligheid in hun portefeuille hebben.

Het raadplegen van burgers, ondernemers en belangengroeperingen (o.a. Lokaal Duurzaam Netwerk, en de Jongerenraad) is gedaan door het voeren van gesprekken en het houden van enquêtes. Tot de groep van veiligheidsprofessionals die betrokken zijn geweest bij het bepalen van de lokale veiligheidsprioriteiten en het bespreken van het concept van het IVP 2019-2022 horen onder meer vertegenwoordigers van:

- Politie, vanuit de twee gebiedsgebonden groepen voor Veenendaal;
- OM;
- BOA's;
- Woningbouwverenigingen (Patrimonium, Veenendaalse woningstichting);
- Hulpverlening;
- Onderwijs (CSV);
- Veens (welzijn);
- Wijkmanagers;
- Bureau Halt;
- Medewerkers vanuit de gemeente Veenendaal (onder andere de afdelingen Maatschappelijke ondersteuning en Economie en werk en het Klantcontactcentrum).

Onderzoeksvraag 2: Hoe is de rolverdeling (geweest): tussen de gemeente en de partijen waarmee de gemeente samenwerkt en binnen de gemeente tussen de raad, het college en de ambtelijke organisatie?

Op regionaal niveau is de gemeente Veenendaal één van de zeven partijen in de samenwerking (naast de politie, het OM en de vier andere Heuvelrug-gemeenten).

Op lokaal niveau heeft de gemeente Veenendaal de rol van regisseur als het gaat om het betrekken van burgers, ondernemers en lokale partijen (scholen, woningbouwverenigingen) bij het inbrengen en ordenen van veiligheidsprioriteiten. Met name de veiligheidsprofessionals zijn door de gemeente Veenendaal actief betrokken bij het bepalen van de lokale prioriteiten en de vertaling daarvan in het IVP 2019-2022.

Binnen de gemeente is de burgemeester verantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde en is daarmee ook als portefeuillehouder aan zet bij de totstandkoming van het IVP 2019-2022. De ambtelijke organisatie (het team Leefbaarheid en Veiligheid) is de trekker van de totstandkoming van het IVP 2019-2022. Op een aantal momenten zijn daarbij raadsleden geraadpleegd over veiligheidsprioriteiten of geïnformeerd over het proces van de totstandkoming van het IVP 2019-2022 (zie verder onderzoeksvraag 4).

Onderzoeksvraag 3: Welke toezeggingen (bijdragen en prestaties) zijn er door partijen gedaan en welke afspraken zijn daarover gemaakt?

Ten behoeve van het realiseren van het IVP 2019-2022 zijn afspraken gemaakt met de partijen waarmee wordt samengewerkt. Daarbij zijn plannen en intenties gedeeld en afgestemd. De afspraken die bij de totstandkoming van het IVP 2019-2022 met de partijen zijn gemaakt hebben het karakter van een inspanningsverplichting. De afspraken zijn niet schriftelijk vastgelegd. De gemeente Veenendaal beoogt door het monitoren van inzet en prestaties en het permanent daarover in gesprek zijn, de doelstellingen in het IVP 2019-2022 samen met de partijen te realiseren. Een deel van de bijdragen en prestaties van partijen is gebaseerd op afspraken die al in een breder verband

met partners zijn gemaakt, zoals de aan veiligheid gerelateerde prestatieafspraken die de gemeente Veenendaal al met Patrimonium heeft gemaakt. Afspraken moeten verder vorm krijgen in het jaarlijkse Uitvoeringsprogramma IVP dat de gemeente opstelt.

Onderzoeksvraag 4: Waar heeft de raad een rol en inbreng (gehad)?

In de Gemeentewet is vastgelegd dat de verantwoordelijkheid voor het openbare orde en veiligheidsbeleid berust bij de burgemeester. In artikel 172, lid 2 Gemeentewet wordt in dit verband genoemd dat hij voor het geven van invulling aan die verantwoordelijkheid zich 'bedient van de onder zijn gezag staande politie'. De burgemeester heeft deze rol als zelfstandig bestuursorgaan, het gaat hier niet om een bevoegdheid van het college van Burgemeester en Wethouders.

De gemeenteraad kan de burgemeester niet verplichten om verantwoording af te leggen over het gevoerde openbare orde en veiligheidsbeleid. Wel oefent de raad politieke controle uit doordat de burgemeester een verantwoordings- en inlichtingenplicht heeft (art. 155 en art. 180 Gemeentewet). De raad heeft sinds enkele jaren ook het recht een enquête te houden, naar onder meer het handelen van de burgemeester (art. 155a Gemeentewet). De raad heeft daarmee wel het recht om geïnformeerd te worden. De raad kan weliswaar 'iets vinden' van het gevoerde beleid, formele correctiemogelijkheden heeft de raad niet.

Een en ander roept de vraag op wat nu de rol is van de raad in het openbare orde en veiligheidsbeleid en wat precies van de raad wordt gevraagd bij de vaststelling van het IVP.

In de praktijk is het zo dat openbare orde en veiligheidsbeleid toch een bredere scope heeft dan louter de inzet van de politie. Het beleid heeft raakvlakken met onder meer het handhavingbeleid, vergunningenbeleid, jeugdbeleid, minderhedenbeleid, gezondheidsbeleid of onderwijsbeleid. Daarmee raakt en overlapt het beleid (met) vele andere beleidsthema's. Die samenhang kan in het IVP 2019-2022 worden aangegeven, waarbij ook aangegeven kan worden welke inzet en bijdrage worden verwacht vanuit andere beleidsthema's.

Tevens raakt het IVP aan het budgetrecht van de raad. In het IVP 2015-2018 wordt gesteld dat als voor een bepaald plan of project meer geld nodig is dan het reguliere budget van Veiligheid, dit aan de raad zal worden voorgelegd.

Daarnaast zullen in het IVP 2019-2022 de lokale veiligheidsprioriteiten gespecificeerd zijn die de gemeente Veenendaal in de volgende periode wil hanteren.

De verantwoordelijkheden van de burgemeester voor het openbare orde en veiligheidsbeleid roepen ook vragen op over de controlerende bevoegdheden van de raad. Hierboven is al opgemerkt dat de raad de burgemeester niet kan verplichten om verantwoording af te leggen aan de raad. Wel heeft de burgemeester de genoemde algemene verantwoordings- en inlichtingenplicht. Op het moment dat afgeweken zal worden van het (vastgestelde) IVP, bijvoorbeeld doordat budgetten aangepast worden of andere prioriteiten worden gekozen, zal dit ook door de raad bekrachtigd moeten worden.

Op een aantal momenten zijn raadsleden geraadpleegd over veiligheidsprioriteiten of geïnformeerd over het proces van de totstandkoming van het IVP 2019-2022:

- In april 2018 zijn raadsleden in de gelegenheid gesteld om:
 - deel te nemen aan gesprekken en bijeenkomsten die de burgemeester had met bewoners en ondernemers over de veiligheidsprioriteiten voor de komende 4 jaar;

- door het invullen van een enquêteformulier input te leveren op de prioriteiten voor de komende 4 jaar;
- de top drie van veiligheidsonderwerpen die het raadslid aangepakt zou willen zien, aan de opstellers van het IVP 2019-2022 te mailen.
- In een beeldvormende sessie met de raad (begin september 2018) zijn de resultaten uit de veiligheidsanalyse en de veiligheidsprioriteiten van de gemeente Veenendaal toegelicht en besproken. Deze sessie was onderdeel van een raadsavond waar meer veiligheidsonderwerpen met de raad zijn behandeld.
- Voorafgaand aan de vaststelling van het IVP 2019-2022 door de raad in december 2018 is er een inloopspreekuur voor raadsleden gepland waarin zij vragen over het IVP kunnen stellen.

In formele zin heeft de raad de enige mogelijkheid voor concrete inbreng bij het vaststellen van het IVP 2019-2022. Vervolgens wordt jaarlijks het Uitvoeringsprogramma IVP ter kennisname aan de raad gestuurd. Daarbij kan worden opgemerkt dat de verantwoordelijkheid voor de openbare orde en veiligheid primair bij de burgemeester berust, die daarbij als belangrijkste 'instrument' gebruik maakt van de politie. Door het IVP ter vaststelling aan te bieden aan de raad, de discussie daarover te faciliteren en door de raad de ruimte te bieden invloed uit te oefenen op de inhoud van dit plan, is de raad verhoudingsgewijs al meer betrokken bij dit plan dan strikt formeel gezien nodig is.

Onderzoeksvraag 5: Welke besluiten en afwegingen (onder andere ten aanzien van prioritering en financiën) hebben op welk moment in de procesgang plaatsgevonden en wie hebben deze genomen of gemaakt?

Gedurende het proces van totstandkoming van het IVP 2019-2022 zijn bij het bepalen, wegen en ordenen van de veiligheidsprioriteiten vanuit de gemeente Veenendaal alleen informele afwegingen gemaakt. Voor een deel zijn deze afwegingen gemaakt op basis van groepsprocessen, zoals de besprekingen van de veiligheidsprioriteiten en het concept van het IVP 2019-2022 met de veiligheidsprofessionals. Door deze informele afwegingen is niet na te gaan hoe de ideeën en standpunten van individuele raadsleden in dat proces zijn meegenomen en in welke mate deze ideeën en standpunten terugkomen in het IVP 2019-2022.

De (informele) afwegingen hebben geresulteerd in de Veiligheidsanalyse Veenendaal waarin onder meer de veiligheidsprioriteiten vanuit de gemeente Veenendaal zijn benoemd. Onderdelen uit de Veiligheidsanalyse Veenendaal zijn ook opgenomen in de veiligheidsparagraaf over Veenendaal in het IVP Heuvelrug 2019-2022. Alleen bij de vaststelling van het IVP 2019-2022 vindt formele besluitvorming plaats.

Onderzoeksvraag 6: Zijn/worden er resultaten uit de evaluatie meegenomen in het plan, en zo welke?

In oktober 2018 is een start gemaakt met de evaluatie van het IVP 2015-2018 door samen met de lokale veiligheidsprofessionals terug te kijken op het functioneren van dat IVP. De evaluatie van het IVP 2015-2018 loopt nog en de oplevering ervan is voorzien in januari 2019.

Wij hebben van de opstellers van het IVP 2019-2022 begrepen dat deze evaluatie (tot nu toe) geen nieuwe inzichten heeft opgeleverd. Wel geven betrokkenen aan dat zij tijdens de uitvoering van het IVP 2015-2018 zijn gesterkt in de gedachte dat het van belang is dat gemeenten gezamenlijk optrekken en hun prioriteiten onderling afstemmen.

Onderzoeksvraag 7: Hoe en door wie vindt te zijner tijd controle plaats op het bereiken van de met het IVP 2019-2022 beoogde doelen en resultaten en hoe zijn de bevindingen daarbij (met cijfers) te onderbouwen (op welk moment, op basis van welke informatie en met welke ondersteuning)?

In het IVP Heuvelrug 2019-2022 zijn (net als het IVP 2015-2018) vooral kwalitatieve doelen en resultaten benoemd. Ook de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's IVP bevatten nu geen kwantitatieve doelstellingen voor de prioriteiten.

Dit houdt onder ander verband met het gegeven dat de realisatie van de doelen bij de prioriteiten van veel meer aspecten afhankelijk is dan alleen de activiteiten die in het kader van het IVP worden ondernomen. In dit verband is ook gewezen op eerder rekenkameronderzoek naar het veiligheidsbeleid van de gemeente Veenendaal uit 2011.

Over de ontwikkelingen en trends bij de veiligheidsprioriteiten zijn wel kwantitatieve gegevens en indicatoren beschikbaar. Daardoor is achteraf vast te stellen hoe de indicatoren bij de prioriteiten zijn veranderd ten opzichte van de voorafgaande periode (en bijvoorbeeld ook ten opzichte van omliggende gemeenten), maar er is niet vast te stellen hoe en in welke mate het gevoerde beleid daaraan heeft bijgedragen.

Uiteindelijk ligt de verantwoordelijkheid om vast te stellen of de met het IVP beoogde doelstellingen zijn gerealiseerd bij de raad. Deze verantwoordelijkheid volgt automatisch uit het feit dat de gemeenteraad eerst het IVP en het daarvoor benodigde budget zal vaststellen.

Onderzoeksvraag 8: Hoe en door wie wordt het plan tijdens de looptijd van vier jaar bijgesteld als dit nodig/gewenst is?

Als de ambtelijke organisatie of het college tijdens de looptijd van het IVP 2019-2022 de aandacht, inzet of geld tussen de in het IVP 2019-2022 vastgestelde prioriteiten willen verschuiven dan is daar geen bijstelling van het IVP 2019-2022 voor nodig. Alleen als er een nieuwe prioriteit aan de vastgestelde set prioriteiten wordt toegevoegd is bijstelling van het IVP 2019-2022 nodig. Het bijgestelde IVP 2019-2022 moet dan opnieuw door de raad vastgesteld worden.

3. Conclusies

Conclusies ten aanzien van het proces van het tot stand komen van het IVP 2019-2022

- Bij het verzamelen van input voor de veiligheidsprioriteiten zijn zowel objectieve bronnen (veiligheidsstudies) als subjectieve bronnen (gesprekken en enquêtes) gehanteerd om een beeld te krijgen van veiligheidsthema's en de veiligheidsbeleving van burgers en ondernemers. In deze stap konden ook raadsleden hun mening, prioriteiten en ideeën inbrengen.
- Er is met een ruime vertegenwoordiging van veiligheidsprofessionals van buiten en binnen de gemeente Veenendaal gewerkt om de lokale veiligheidsprioriteiten te bepalen, te wegen en te ordenen. Ook een conceptversie van het IVP 2019-2022 is met veiligheidsprofessionals besproken.
- Het bepalen, wegen en ordenen van de lokale veiligheidsprioriteiten vanuit de gemeente Veenendaal vond plaats onder regie van de ambtelijke organisatie van de gemeente Veenendaal. Daarbij zijn alleen informele afwegingen gemaakt, deels op basis van groepsprocessen. Het proces heeft geresulteerd in de Veiligheidsanalyse Veenendaal waarin onder meer de veiligheidsprioriteiten vanuit de gemeente Veenendaal zijn benoemd. Onderdelen uit de Veiligheidsanalyse Veenendaal zijn ook opgenomen in de veiligheidsparagraaf over Veenendaal in het IVP Heuvelrug 2019-2022.
- Afspraken die de gemeente Veenendaal met andere partijen heeft gemaakt ten behoeve van het realiseren van het IVP 2019-2022 hebben het karakter van een inspanningsverplichting. Een deel van de bijdragen en prestaties van partijen is gebaseerd op afspraken die al in een breder verband met partners zijn gemaakt.
- Voor de regionale veiligheidsprioriteit 'Ondermijning' heeft de gemeenteraad € 300.000 per jaar structureel vrijgemaakt. Eind 2017 is het plan van aanpak "Ondermijning in Veenendaal, van beeld naar aanpak" vastgesteld door het college. De ambitie, doelen en resultaten die in het IVP Heuvelrug 2019-2022 ten aanzien van ondermijning zijn geformuleerd overlappen deels, maar deels ook niet met de doelen en sporen in dit plan van aanpak. Tijdens het ambtelijk wederhoor is toegelicht dat beide plannen nadrukkelijk naast elkaar blijven bestaan: het plan van aanpak "Ondermijning in Veenendaal" voor de lokale aanpak en het IVP Heuvelrug 2019-2022 voor de samenwerking op basisteamniveau.
- Afspraken over lokale veiligheidsprioriteiten moeten verder vorm krijgen in het jaarlijkse Uitvoeringsprogramma IVP dat de gemeente Veenendaal opstelt.
- Alleen bij de vaststelling van het IVP 2019-2022 vindt formele besluitvorming over de veiligheidsprioriteiten en het veiligheidsbeleid plaats.

Conclusies ten aanzien van de momenten (nu en tijdens de looptijd van het IVP 2019-2022) en de wijze waarop de raad zijn kaderstellende en controlerende rol kan uitoefenen.

- Raadsleden zijn op een aantal momenten geraadpleegd over veiligheidsprioriteiten of geïnformeerd over het proces van de totstandkoming van het IVP 2019-2022. Doordat er in het proces van de totstandkoming van het IVP 2019-2022 alleen informele afwegingen zijn gemaakt is niet na te gaan hoe de ideeën en standpunten van individuele raadsleden in dat proces zijn meegenomen.
- In formele zin heeft de raad de enige mogelijkheid voor (kaderstellende) inbreng bij het vaststellen van het IVP 2019-2022. Vervolgens wordt jaarlijks het Uitvoeringsprogramma IVP ter kennisname aan de raad gestuurd. Door het IVP 2019-2022 ter vaststelling aan te bieden aan de raad, de discussie daarover te faciliteren en door de raad de ruimte te bieden invloed uit te oefenen op de inhoud van dit plan, is de raad verhoudingsgewijs – gelet op de verantwoordelijkheid voor de openbare orde en veiligheid die primair bij de burgemeester

berust - al meer betrokken bij de totstandkoming van het IVP 2019-2022 dan strikt formeel gezien nodig is.

- Alleen als er tijdens de looptijd van het IVP 2019-2022 een nieuwe prioriteit aan de vastgestelde set prioriteiten wordt toegevoegd, is bijstelling van het IVP 2019-2022 nodig. Het bijgestelde IVP 2019-2022 moet dan opnieuw door de raad vastgesteld worden.
- In het IVP Heuvelrug 2019-2022 zijn (net als het IVP 2015-2018) vooral kwalitatieve doelen en resultaten benoemd. Afspraken over lokale prioriteiten moeten verder vorm krijgen in het jaarlijkse Uitvoeringsprogramma IVP dat de gemeente Veenendaal opstelt. Naar verwachting zullen ook daar geen concrete en meetbare doelen en resultaten in worden benoemd. Door het ontbreken van de koppeling tussen bijdragen en prestaties is achteraf lastig te verifiëren op welke wijze en in welke mate de plannen (het IVP en de jaarlijks uitvoeringsprogramma's) hebben bijgedragen aan de veiligheidsbeleving en – indicatoren. Het is desalniettemin aan de raad om geregeld te controleren of de doelen worden behaald.

Bijlagen

Bijlage 1 - Bestudeerde documentatie

nr	Documentnaam	Versie	Datum
1	Integraal veiligheidsplan Heuvelrug 2019-2022 en bijbehorend Raadsvoorstel	Ter vaststelling door de raad	13 november 2018
2	Beeldvormende avond raad – foto's van gepresenteerd materiaal		4 september 2018
3	Eindrapport Leefbaarheid in Veenendaal – Lemon (Leefbaarheidsmonitor) vervolgmeting 2018 - RIGO		11 juli 2018
4	Veiligheidsanalyse Veenendaal	definitief	15 juni 2018
5	Overzicht deelnemers sessie veiligheidsprofessionals op 15 juni 2018		
6	Inventarisatie veiligheidstrends - Bureau Regionale Veiligheidsstrategie Midden-Nederland		
7	Verzamelmail raadsleden IVP, van C Jansen aan H van den Broek en F Gerritsen		20 apr 2018
8	Enquête inwoners		
9	Enquête ondernemers		
10	Veiligheidsontwikkeling 2013-2017 -Tabellenboek gemeenten - Bureau Regionale Veiligheidsstrategie Midden-Nederland		maart 2018
11	Overdrachtstekst nieuwe raad		1 mrt 2018
12	Uitvoeringsprogramma 2018 IVP: Veilig@Veenendaal 2015-2018	Concept te bespreken met burgemeester op 29 januari	15 feb 2018
13	Ondermijning in Veenendaal - Van beeld naar aanpak 2018-2021		December 2017
14	Verslag Gezagsdriehoek Heuvelrug	concept	11 dec 2017
15	Hoe te komen tot IVP 2019-2022?		4 dec 2017

16	Memo 'Gezamenlijk IVP 2019-2022' van Kleintje AVO voor Gezagsdriehoek Heuvelrug		4 dec 2017
17	Overzicht aangenomen amendementen Kadernota 2018-2021		3 juli 2017
18	Integraal veiligheidsplan: Veilig@Veenendaal 2015-2018		Maart 2015
19	Bevoegdheden van de burgemeester - Instituut voor Staats- en Bestuursrecht, Universiteit Utrecht		Maart 2004

Bijlage 2 - Geïnterviewde personen

Datum	Naam	Functie
29 okt 2018	Mevrouw C. Jansen De heer N. Swaters	Beleidsmedewerker Veiligheid, Afd. W&L Teamcoördinator Leefbaarheid en Veiligheid, afd. W&L, Gem. Veenendaal
29 okt 2018	De heer P. Zoon De heer J. Kuipers	Burgemeester van de gemeente Veenendaal de afdelingsmanager Wonen en Leven van de gemeente Veenendaal